

BÁCS-KISKUN MEGYEI AGRÁRKAMARA - Telefon: (76) 497 072, E-mail: bakamara@t-online.hu

GONDOLATOK A KÖZCÉLÚ VÍZGAZDÁLKODÁSI FELADATOK ELLÁTÁSÁRÓL

Sajtóhír két évvel korábbról:

„Az Országgyűlés megszavazta a vízgazdálkodási hozzájárulás eltörlését (2011. január 1-től hatályos). A vízgazdálkodási törvény módosításával a jövőben nem szedhetnek a termelőktől járulékat a vízgazdálkodási társulások. Eddig a gazdáknak sok bosszúságot okozott, hogy hozzájárulás címén fizetniük kellett a társulásoknak azért, hogy cserében a területükön vagy annak közelében lévő összes árkot, csatornát, dőrkpartot a vízművek megtisztítsák. Az esetek többségében azonban a vízgazdálkodási társulások – elsősorban pénzhány miatt – nem végezték el a feladatukat, a gazdától mégis adó módjára behajtották a járulékat. Ez a helyzet 2011. január 1-től, a jogszabály életbe lépésétől megszűnik. A vízgazdálkodásról új, átfogó szabályozás készül, a forráshiánnyal küzdő vízgazdálkodási társulások a tervek szerint a jövőben egységes állami irányítás alá kerülnek.”

A hír olvasása a következő gondolatokat ébresztette (akkor) bennem:

A gazdasági válság és az egyre gyakoribb elemi csapások időszakában minden fizetendő járulékat, adó stb. eltörlése jól jön a termelőknek, ezt nem lehet vitatni, csak az nem derül ki, a jövőben milyen forrásból lesz fedezet legalább az alapvető feladatok ellátására.

Vízgazdálkodási létesítmények karbantartására, ha nem lesz fedezet, akkor a következő átlag feletti csapadék vizei, hogy lesznek elvezetve?

Biztos, hogy a költségvetés az elmúlt évek folyamatosan csökkenő hozzájárulásával ellentétben a jövőben jelentősebb mértékű feladatarányos fedezetet tud biztosítani az elsősorban mezőgazdasági érdekeket szolgáló vízgazdálkodási létesítmények fenntartásához esetleg létesítéséhez?

A mélyebb térszínen gazdálkodók hova vezessék majd földjeikről a vizeket ideihöz hasonló években, ha a csatornák karbantartására a költségvetésből véletlenül nem jut majd elegendő forrás?

A valódi vízgazdálkodás – a belvíz elvezetés mellett visszatartás, raktározás – az eddigienél is sokkal többet kerülne (ezért nem volt eddig sem többek között) vajon lesz-e és honnan erre fedezet a jövőben?

Az egyszerű vízgazdálkodás hiánya miatti belvízkárok (aszálykár?) növekedésével együtt jár a kárenyhítési alap (felülről nyitott!), emelt mértékű feltöltése iránti igény az idei évhez (2010) hasonlóan. Vajon a nem mezőgazdasági ágazathoz tartozó adófizetőknek erről mi lesz a véleménye?

Félreértések elkerülése végett hangsúlyozom, nem a termelők terhének könnyítése ellen beszélek csak bennem felmerültek a fenti kérdések a régen tanultak okán.

VAJON NEM ÖNTÖTTÜK KI ISMÉT A GYEREKET IS A FÜRDŐVÍZ-ZEL EGYÜTT JÓ MAGYAR SZOKÁS SZERINT?

Mi a helyzet napjainkban?

Az elmúlt napokban több ügyfelem kérdezte, akkor most eltörölték a vízgazdálkodási érdekeltségi hozzájárulást vagy sem, mivel fizetési felszólítást és csekket kaptak a társulatoktól?

A kötelezően fizetendő vízgazdálkodási érdekeltségi hozzájárulást valóban eltörölték. A vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény jelenleg hatályos rendelkezése a következőképpen szabályozza a közcélú vízi munkák költségeinek fedezését:

A területi közcélú vízi létesítmények, illetve a közcélú vízi munkák költségeit, víztársulat esetén a tagok külön törvény szerint, víztársulat hiányában az érdekeltek érdekeltségük arányában kötelesek viselni (közcélú érdekeltségi hozzájárulás). A közcélú érdekeltségi hozzájárulás hektáronként fizetendő mértékét a vízgazdálkodásért felelős miniszter évente rendeletben állapítja meg. Víztársulat hiányában közcélú érdekeltségi hozzájárulást érdekeltségük arányában az érdekeltekre a települési önkormányzat jegyzője veti ki.

A vízi-társulatokról szóló törvény szerint a társulat az állam és az érintett települési önkormányzat költségvetési hozzájárulásából, egyéb támogatásokból, továbbá a vállalkozásból származó eredményéből végzi közcélú tevékenységét.

Mármint ha a törvény szerint járó forrásokat megkapja, idézem: „társulati művek üzemeltetéséhez, fenntartásához az állam normatív támogatást biztosít, amelynek felső határa a tárgyévre megállapított közcélú érdekeltségi hozzájárulás hektárra megállapított összege és a társulat hektárban kifejezett működési területe szorzatának fele.”

„2012-ben a költségvetésben nem szerepel erre tervezett összeg és ennek következtében a társulatok finanszírozhatatlanná válhatnak (váltak?). A társulatok megpróbálnak talpon maradni akár azon az áron is, hogy egyéb tagi hozzájárulás befizetéséről döntenek küldöttgyűléseik a társulati tagoknak a társulat működési területén ténylegesen tulajdonukban vagy használatukban álló földterülete után.

Úgy vélem a fentiek szerint döntő kérdések sem jó kedvükben esetleg hazafias buzgalmukban szavazták meg a hozzájárulást. Csupán mérlegelték a lehetőségeket, a társulat megszűnéséből adódó vagyonszerzés (korábbi hozzájárulásaikból felhalmozott) a társulat hiányában a jegyzők által kötelezően kivetendő minimálisan is jóval magasabb mértékű közcélú érdekeltségi hozzájárulás, a térségi érdekek érvényesítési lehetőségének elvesztése és helyettük a kisebb rosszat, az önkéntes befizetést választották.

A jelenlegi rendkívüli mértékű csapadékhiány mellett sem szabad megfedelkezni az átlag feletti csapadékos időszakokról – az időjárási szélsőségek előfordulása és nagysága növekvő tendenciát mutat – és a védekezés feltételeinek biztosításáról, a működőképes csatornákról, társulatokról.

Több éve már egy újonnan létesített sertéstelepre szervezett bemutatón kérdezték a tulajdonostól az érdeklődők, hogy mennyire gondolja jó döntésnek a telep építését, hiszen akkoriban áron alul sem lehetett eladni a hízót. A válasz így hangzott: apám mindig azt mondta akkor már késő állattartótelep építésébe fogni, amikor éppen jó ára van a hízónak. Ugye belátható, nem akkor kell csatornát tisztítani és főműveket karban tartani, kellő kapacitású szivattyúkat beszerezni és hozzáértő kezelőket keresni, amikor a házakat, gazdasági épületeket vagy éppen művelt területeket elöntő vizeket kellene minél hamarabb elvezetni.

A vízgazdálkodási társulatok múltja bizonyítja szükségességüket, még ha néha ezt nem is látja olyan egyértelműnek a földtulajdonos, ám azt be kell látni, nem lehet a munkát elvezetni, ha annak a fedezetét nem biztosítjuk.

A kérdés csak az ki fizesse??

Csányi György
agrárkamara tanácsadó,
öntözéses-meliorációs mérnök
(Tel: 30/288-18-80; e-mail: csanyi.gyorgy@agrarkamara.hu)

2009-ben elnyertem az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból finanszírozott fiatal gazdák induló támogatásához nyújtandó pályázatot, melyben kajszi-barack telepítést vállaltam. A telepítési munkákat idén tavasszal végeztem el, ezzel is kívánok hozzájárulni a magyar mezőgazdaság és vidékfejlesztés fenntarthatóságához és fejlesztéséhez.

Nemeth Kitti – Kecel

TRAGIKUS MÉRTÉKŰ ASZÁLY

A Gazda-Társ Hírlevél márciusi számában aggódva írtam arról, hogy a XIX. század éghajlatkutatóinak megállapítása szerint ha az évi csapadék 400 mm alatt van, akkor az az év nagyon száraznak számít és nem múlik el súlyos következmények nélkül. Az írás apropóját az adta, hogy 2011-ben Békés megyében csak 386 mm csapadék hullott, de szerencsére volt előző évi téli csapadéktartalék, illetve júliusban – még a növények számára időben – jelentős mennyiségű (közel 100 mm) csapadék hullott. Sajnos a 2011 évi száraz őszt után 2012-re az áthúzódó téli csapadék olyan kevés volt, hogy – rendhagyó módon és szokatlanul – a megyében nem volt tavasszal belvizes terület. Ezért látható volt már márciusban, hogy a talajok víztelítetlensége miatt a növények a tenyészidőben az egyenetlen eloszlású és mértékű tenyészidőben lehullott csapadéokra vannak utalva és ha a csapadék időben és a kívánt mértékben nem jön, akkor a következmények tragikusak is lehetnek. Sajnos ez bekövetkezett.

Tudományos meghatározás szerint az aszály a mezőgazdasági földhasználatban olyan káros mértékű vízhiány, mely azáltal válik a termelést korlátozó tényezővé, hogy sem a termesztett növény, sem annak termesztéstechnológiai vízigényét nem tudja kielégíteni.

Az aszály okai lehetnek:

- klimatikus okok: kevés csapadék a téli félévben, vagy tenyészidőben, vagy mindkettőben, magas hőmérséklet, nagy párolgás;
- talajtani okok: a talaj szerkezetével, víztároló, vízmegkötő tulajdonságaival összefüggő okok;
- hidrológiai okok: talajvízmozgás a vegetációs időben;
- agronómiai okok: túl sűrű növényállomány, helytelen talajművelés, rossz tápanyagellátás.

Az aszályt befolyásoló elemek: gyökérzóna talajának, levélzóna légrétegének vízellátottsága, faj, fajta szárazságtűrő képessége, termesztéstechnológia színvonala.

Az aszály formái:

- talajaszály – alacsony talajnedvesség miatt a gyökér vízfelvevétele leáll.

- légköri aszály – alacsony relatív páratartalom, a levegő nagyfokú víztelítettségi hiánya.
- fiziológiai aszály – nagy hőmérséklet különbség miatt a gyökér vízfelvevétele zavara.

Válaszok az aszályra.

- társadalmi válaszok: megelőzés, mérséklés, tűrés;
- biológiai válaszok: széles fajtaválaszték, aszálytűrő fajok, fajták (nemesítés);
- ökológiai beavatkozások: talaj hasznos vízkapacitásának növelése, mélylazítás, öntözés;
- termesztéstechnológiai válaszok: jó elővetemény, jó minőségű vetőmag, jó tápanyag utánpótlás, szerves trágyázás, talajpárologtatást csökkentő talajművelés;
- gazdasági (ökonómiai) válaszok: aszályterv a gazdaság egészére – mit és hol, hogyan előzzön meg, vagy mérsékeljen, vagy tűrjön el az aszály kapcsán a gazdálkodó.

Magyarország 2011-es év költségvetését – hivatalos közlés szerint – az agrárgazat tette helyre. Ez a megállapítás az idei év kapcsán kétséges, hogy el fog hangzani. Több ezer éves az az egyiptomi mondás, mely szerint ha szomjas a föld, éhes a paraszt. A mondás nyilván azért ilyen sarkos, mert a gazdálkodó annak idején elsősorban önellátásra termelt. Napjainkban az aszály kihatása „szétterül” és szerencsére nem konkrét éhezésként, de sajnálatos módon életviteli nehézségekben nyilvánul meg, mely azonban nem csak a termelőket, hanem a fogyasztókat is érinti. Sürgős és szükséges ezért az aszály okozta kár enyhítésével kapcsolatos segítő intézkedések megtétele, mert a növénytermesztést érintő károk már konkrétan mérhetőek, de ennek az állattenyésztést érintő – és több évre szóló – negatív hatásainak bekövetkezése is valós feltételezés. A legeltetésre alapozott állattartásnál már most kritikus a szükséges takarmány biztosítása, az egyéb takarmányok veszteségei pedig rendkívüli takarmányár-növekedést eredményeznek.

Gábel István

TARTALOM

Békés Megyei Agrárkamara hírei

Tragikus mértékű aszály	1. oldal
Új agrárkamara	2-4. oldal
Juhtenyésztők figyelem!	4. oldal
Megjelent fontosabb jogszabályok	5. oldal
Juh és kecske jelölésének támogatása	12. oldal
Gabona és tarlók ápolása a parlagfű mentesítés szempontjából	12-13. oldal
Változások a kárenyhítő juttatások igénybevételekor	13. oldal
A késpénzüzetés szabályairól	20. oldal
Állatbetegségek megelőzésének támogatásáról	21. oldal
Hidrometeorológiai helyzet	21. oldal
Mezőgazdasági őstermelők adózása	22-23. oldal
Hirdetés	24. oldal

Bács-Kiskun Megyei Agrárkamara hírei

Állattartó telepek korszerűsítési támogatása	6-7. oldal
HERBS zárókonferencia	8. oldal
GAZDANET program támogatása	8-9. oldal
Nyílt level a régió juhtenyésztőihöz!	10. oldal
Gondolatok a közeli vízgazdálkodási feladatok ellátásáról	11. oldal

Csongrád Megyei Agrárkamara hírei

Szakmai út	14-15. oldal
A kormány nem hagyja magukra az állattartókat	16. oldal
Fórum a tanyasi termékek piacra jutásáért II.	16-17. oldal
Indul az adategyeztetés	18. oldal
Tisztelt gabonatermesztők!	19. oldal